

En francès des de 1739. Del francès el manllevenen el cast. *merengue* m. [1760], l'italià i potser l'alemany; veg. detalls i una conjectura etimològica en el DCEC/DECH.

DERIV.: *Merengat*, -ada. *Amerengat*.

Merescut, *meretrical*, *meretricar*, *meretriu*, V. *merèixer* *Mergallot* ('espècie d'angula?'), V. *submergir* *Merí*, tant com a nom de llana, com en qualitat de governador, presos del cast. MERINO (DCEC/DECH) *Mericarpi*, V. *meristem* *Meridià*, *meridional*, V. *mig Merin*, *merinat*, *merino*, V. *meri* + *Merigola*, V. *múrgola* *Merir*, V. *merèixer*

Meristem, derivat savi del gr. *μεριστός* 'dividit, partit', *μερίζω* 'jo divideixo', i aquest, derivat de *μέρος* 'part'. Un altre cpt. savi d'aquesta arrel és *mericarpi*, format amb *καρπίον* 'fruiteta' *Mèrit*, V. *merèixer* *Merita*, V. *mar* *Meritable*, *meritament*, *meritar*, *meritat*, *meritíssim*, *meritori*, V. *merèixer* *Meritres*, V. *memita* *Meritxell*, l'etim. segura es dona en E. T. C. 20 II, 14, 40.

MERLA, del ll. MĚRŮLA id. □ 1.ª doc.: S. xv, o ja 1372.

Merla figura (sense definició) en el *Torcimany* 25 (232.3) i en el Dicc. de Jacme Marc (1372), rimant amb *perla*, *ferla* i *siserla*; el *DAG*. diu que ja es troba en el S. xv, i en tot cas figura en Busa-N. 1507 («*merla*, ocell: *merulus*, *merula*»), i en OPou («*merla*: *merula*, *archia*», *ThPu.*, 45). En literatura des de Verdaguier: «Pels riberencs herbatges, com un ruixat de perles, / festívol saltirona l'aucell del paradís, / ou-s'hi glosar joyosos sinsonts y esquives *merles* / y a estones gemegar-hi lo tórt anyoradís», *Atl.* II, 31c (en l'esborral de 1867: «refilan trastejant-hi los rossinyols y *merles*»). I en una poesia juvenil, de c. 1860-65: «De terra arran, per les bardisses, / cercava 'ls níus d'escorredisses / *merles*, ja dels pollanques y faigs pels cimerals, / treya 'ls de gaigs y cadernereres, / escorcollava pigoteres, / y pels anyocs de les eüreres / los de gribes, pels baxos teulats, los de pardals» (*Lo Rabeig*, O. C. Pop. xxxix, 189.5). A Mall. i Men. diuen *mèrlera* (assimilat en *mèllera*), *BDLC* IV, 197. En el Princ. i P. Val. hi ha *mèrla* més o menys pertot (*mèrlès* f. pl. Tavernes de Valldigna, 1962).

En català ni, en general, en romànic, no es distingeix el mascle de la femella; tampoc en general en llatí, usant-se el nom com a femení per a tots dos sexes de l'ocell; hi hagué tanmateix un masculí llatí *merulus*, menys usat, del qual provenen el cast. MIRLO (DCEC/DECH) i port. *merlo* (per als representants toponòmics de *merlo* i *merlo* a Portugal, veg. Leite de V., *RLus.* I, 47.9). *Merle* f. en francès antic, avui *merle* m., engad. *merl*, it. *merlo*, i tots dos gèneres coexisteixen dialectalment en llengua d'oc (el roms. *mierlă* degué substituir un antic masculí, vista la mena de diftongació).

En el Rosselló, però, es distingeix més la merla mascle: a Jo. Seb. Pons i a mi ens explicaven a Corbera de Dalt que dels mascles en diuen *mèrlus* (1960), amb

una -o que no es pot creure que sigui antiga; però Saisset anomena l'ocell amb -e i com a masculí: «En Bernat, qu'era un gran çaire / --- / mai havia res pogut matar! / --- / L'estornell davant li passava, / per ell se genant pas en re, / i lo *merle* se l'espiaua / en fent un xiulet burlander; / la margassa mofes li feia / ---» (*Catal. d. R.*, 103).

DERIV.: *Merlenc* (a causa del color de la merla). +*Merlanxa* val., que J. G. M. m'enviava com a nom d'un ocell recollit a Xixona (1936), i la terminació del qual recorda la de *cardenxa*, -*anxa* (cast. *cardencha*). *Merlera* 'lloc embardissat on s'amaguen les esquives merles» (Verdaguer): «en aquests sots, amb verns i didortres s'hi fan unes *merleres* ---», em deien a Alps de la Serra de Matamala tan plena d'arbustam i aspres còrrecs (1954). *Merler*. *Merlet* 'boví de color negre'.

Merlot 'el mascle de la merla' (*DAG.*) *Merlina* 'monja jove', hapax de Jaume Roig: «les monges / --- / paren travetes / e fan cembells / a jovencells / e homes sants / --- / Una *merlina*, / un jorn parlant / ab un galant / jove, pubil, / prest seduí'l: / llur amitat / no ser pecat, / hoc amor pura / que tots temps dura. / No perillosa: / ans ésser cosa / molt meritòria», *JRoig* (*Spill*, 5625). Chabàs, en nota, tempteja diverses explicacions, unes poc convincents, altres encara menys; amb la d'*AlcM* «segurament pel color negre de l'hàbit de la monja i del plomatge d'aquest ocell» m'hi sento més inclinat, a condició d'afegir que es tracta d'un encreuament de *beguina* (nom de mongetes no professes) amb *merla*, per la raó suggerida.

Merlanxa, *merlenc*, *merlera*, V. *merla*

MERLET, 'cada un dels prismes d'obra que s'alçaven dalt d'un mur o una torre, amb un buit entremig, per llançar projectils a l'enemic', mot comú amb l'it. *merlo* o *merletto* id. (que ja apareix en la forma *merulus* a Itàlia des de c. l'a. 900), d'origen incert, potser germànic. □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

«Ha en la forma del segeyl una torre ab 4 *merlets* e una porta e dues finestres», «cascú pot fer en sa darrera volentat --- ses cases --- examplar, e en alt levar --- e fer *merlets* e torres e voltes ---», *Costi Tort.* (Ol., pp. 37, 276); «s'an a referit los murs e *merlets* del dit castell là on no és referit», doc. ross. de 1369 (*InvLC*, s. v. *referir*); «per adob e reparació dels *merlets* del mur del castell reyal de Bellver», mall. 1389 (*BSAL* II, 107); «muntà --- sobre l'alta torre, desús los *marlèts*», Reixac (*Questa*, 135.29, traduint el francès *creniaux* = *creneaux*); «lo més alt de la parèt --- los *marlets* o muros: pinna», OPou (*ThPu.*, 333); «en la sala de les armes estiguessen en les finestres, y alt en los *marlets*, posats, dos-cents o més mosquets tots armats, per tirar aquells, quan entraria --- lo Príncep de Saboya ---», *Dietari Mun. de Bna.*, 14-VII-1613; «Però, com se vulla sia, / sent tal ocupació mia, / en la punta de un *marlet* / lo escolà estarà, tot dret, / vetllant de nit y de dia», *Rector de Vallfogona*.

En la Renaix., la poesia flouresca usà sovint *marlet*